

Antoni Wawrzyniec Sobczak

1939–2014

Antoni Sobczak urodził się 21 marca 1939 roku w małej malowniczej wsi Brodnia w powiecie poddębickim (obecnie w województwie łódzkim). W czasie II wojny światowej został wysiedlony z rodziną przez okupantów na Lubelszczyznę, gdzie przebywał do 1944 roku. Po wojnie dorastał i uczył się w Szczecinku – najpierw w tamtejszej Szkole Podstawowej Nr 1 (1947–1953), a później w Technikum Handlowym Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” (1953–1957). W 1957 roku złożył podanie o przyjęcie na studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu. Wybrał kierunek ekonomika handlu wewnętrznego, prowadzony na Wydziale Handlu. W ten sposób rozpoczął trwającą 52 lata przygodę z ekonomią na poznańskiej Uczelni.

Po ukończeniu studiów (1962) został zatrudniony w WSE, gdzie przeszedł niemal całą ścieżkę kariery akademickiej: zaczynając od asystenta (1963–1965), następnie starszego asystenta (1965–1971), adiunkta (1971–1987), starszego wykładowcy (1987–1994), ponownie asystenta (1994–1997) i kończąc jako profesor Uczelni (1997–2009).

Początkowo działalność naukowa Antoniego Sobczaka była inspirowana przez prof. Stanisława Borowskiego i koncentrowała się na zagadnieniach statystyki inwestycji i budownictwa. Konkretyzacją tych zainteresowań były między innymi studia nad możliwościami zastosowania metod statystycznych w prognozach ekonomicznych. Pomocne okazało się w tym matematyczne przygotowanie, zdobyte podczas studiów podyplomowych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wykorzystywane również w pracy dydaktycznej (na przykład podczas wykładów z zastosowań matematyki w ekonomii, statystyki ogólnej, metody reprezentatywnej czy prognoz mieszkaniowych oraz demografii). W 1971 roku uzyskał stopień naukowy doktora nauk ekonomicznych na podstawie pracy zatytułowanej *Statystyczna estymacja zasobów i potrzeb mieszkaniowych*.

Po śmierci prof. Borowskiego Antoni Sobczak przeszedł do Instytutu Gospodarki Przestrzennej, utworzonego po wprowadzeniu nowego modelu strukturalno-organizacyjnego Uczelni. Pracą Instytutu kierował jego twórca – prof. Ryszard Domański. Jednostka składała się z czterech zakładów: geografii ekonomicznej, ekonomiki transportu, ochrony środowiska oraz gospodarki miejskiej. Kierownikiem tego ostatniego został Antoni Sobczak, wówczas jeszcze doktor, i pełnił tę funkcję od 1978 roku aż do

kolejnej zmiany organizacyjnej w 1991 roku. Przejście do Instytutu nie zmieniło jego zainteresowań badawczych. Zdobytą wiedzę wykorzystywał w działalności badawczo-dydaktycznej, która w tym okresie koncentrowała się na problematyce ekonomiki miast, zagadnieniach polityki i gospodarki mieszkaniowej oraz demografii przestrzennej. Większość pracy naukowej była podporządkowana przygotowaniu rozprawy habilitacyjnej, łączącej elementy gospodarki przestrzennej i demografii.

Opublikowana w 1993 roku rozprawa, zatytułowana *Standard mieszkaniowy i jego rola w procesie dzietności ludności miejskiej w Polsce*, stanowi próbę zidentyfikowania związku przyczynowo-skutkowego między dwoma zjawiskami o wysokim stopniu zagregowania: szeroko pojętymi warunkami zamieszkania oraz dzietnością ludności miejskiej w Polsce. Podjęty przez Antoniego Sobczaka problem nie był wprawdzie nowy, lecz pozostawał kontrowersyjny. Brak jednoznacznej oceny powiązań między wymienionymi zjawiskami skłonił Autora do rozwinięcia tego tematu i wyjaśnienia powstałego na tym tle sporu. Było to najważniejsze naukowe dokonanie Profesora Sobczaka, a wysoka ocena całokształtu jego dorobku stanowiła podstawę do nadania mu stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w specjalności ekonomika miast i regionów. W 1997 roku objął stanowisko profesora Uczelni. Na początku XXI wieku podjął prace nad przygotowaniem książki profesorskiej *Gospodarka nieruchomości a zagospodarowanie przestrzenne miast*. Niestety choroba i pogarszający się stan zdrowia uniemożliwiły mu doprowadzenie tego etapu kariery naukowej do końca. Ogółem opublikował ponad 50 artykułów naukowych oraz 4 prace zwarte.

W 1991 roku przekształcono Instytut Gospodarki Przestrzennej w Katedrę Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska, a w 1992 roku w Katedrę Ekonomiki Przestrzennej i Środowiskowej. Od 1998 roku do końca czerwca 2009 roku Katedrą kierował Profesor Sobczak, koordynując prowadzoną tam specjalność zarządzanie miastem i środowiskiem oraz nowy kierunek studiów – gospodarka przestrzenna. Spośród licznych prowadzonych przez niego zajęć dydaktycznych wymienić należy wykłady z prognoz mieszkaniowych, ekonomiki przedsiębiorstw użyteczności publicznej oraz gospodarki mieszkaniowej. Wypromował ponad 100 magistrów oraz 2 doktorów.

Funkcja kierownika katedry była jedną z wielu istotnych zadań organizacyjnych Profesora w poznańskiej Akademii Ekonomicznej. Najważniejsze z nich to: stanowisko redaktora naczelnego (1978–2006), sekretarza Komitetu Redakcyjnego (1981–2006) oraz członka Komitetu Redakcyjnego Wydawnictwa Akademii Ekonomicznej w Poznaniu (2006–2014), kierownika Punktu Konsultacyjnego w Koninie (1973–1981), a także członka Senatu (2003–2009) i kilku komisji senackich.

Profesor nie ograniczał aktywności tylko do swojej Alma Mater, był również bardzo czynny poza nią. Był współzałożycielem Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych (1994) i przewodniczącym Komisji Rewizyjnej tego Stowarzyszenia, współorganizatorem Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (PWSZ) w Koninie oraz pierwszym

dyrektorem Instytutu Ekonomicznego na Wydziale Społeczno-Technicznym tej szkoły (1999–2009). Pełnił funkcję kierownika Katedry Nauk Ilościowych i Przestrzennych Wyższej Szkoły Logistyki w Poznaniu (2001–2014). Był aktywnym członkiem Towarzystwa Naukowego Nieruchomości (TNN) od początku jego istnienia (1994), pełniąc później funkcje zastępcy prezesa i stałego członka rady programowej (2002–2009). Dał się poznać jako ceniony naukowiec i wspaniały organizator spotkań naukowych TNN w Kiekrzu (2001), Mikorzynie (2003) i Ślesinie (2008). Pełnił funkcję doradcy ministra spraw wewnętrznych i administracji ds. powszechnej taksacji nieruchomości. Był członkiem Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Polskiego Towarzystwa Statystycznego, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Działał w NSZZ „Solidarność”, będąc jego członkiem od 1980 roku.

Profesor Sobczak był przyjazny, zawsze chętny do pomocy i niezwykle pracowity. Niejednokrotnie służył krytyczną, lecz życzliwą oceną początnych młodych naukowców. Cieszył się również dużą sympatią jako dydaktyk, czego wyrazem było przyznanie mu przez Samorząd Studencki PWSZ w Koninie tytułu Belfer Roku 2005. 24 czerwca 2015 roku jego imieniem nazwano salę wykładową tej szkoły w budynku, w którym mieścił się kierowany przez Profesora Instytut Ekonomiczny. Był człowiekiem otwartym i pełnym poczucia humoru, z wielką pasją do muzyki poważnej. Twierdził, że jego hobby to matematyka.

Za swoją pracę i działalność został wyróżniony między innymi Złotym Krzyżem Zasługi (1986), Medalem Komisji Edukacji Narodowej (2005), Honorową Odznaką za Zasługi dla Miasta Konina (2005), Medalem za Zasługi dla PWSZ w Koninie (2006), Medalem 10-lecia PWSZ w Koninie (2008).

Profesor Antoni Sobczak, mimo walki z nieuleczalną, wycieńczającą chorobą, pozostał do końca aktywny naukowo i organizacyjnie. Zmarł 27 lutego 2014 roku i został pochowany na Cmentarzu Junikowo w Poznaniu.

Waldemar Budner